

VERSLAG

Business Werkgroep
OSLO Slim Ruimtelijk Plannen

INHOUD

Inhoud	1
1. Praktische Info	2
Aanwezig	2
Agenda	3
2. Inleiding	4
Context standaard voor Slim Ruimtelijk Plannen	4
OSLO	5
VLOCA	5
Scope	6
Inspiratie	6
3. Brainstormsessie	7
Doel van de Brainstormsessie	7
Aanpak	7
Schaalniveaus	7
Use Cases	7
Concepten	9
Extra informatie van de participanten	11
4. Volgende Stappen	14
Sneuvemodel Slim Ruimtelijk Plannen	15
Volgende werkgroepen	15
Contactgegevens	15
• 5. Bijlagen	17
Schaalniveaus	17
Use cases	18
Concepten	19
Data modellen	21

1. PRAKTISCHE INFO

- Datum: 27/09/2023 (9u-12u)
- Locatie: Stads Kantoor Woodrow Wilsonplein 1 - Gent, zaal B5.22 Polyvalent

AANWEZIGEN

- Digitaal Vlaanderen:
 - Vincent Feremans
 - Louise Ysewijn
- VLOCA:
 - Laurien Renders
 - Alain Glickman
- AP Hogeschool:
 - Greet Mendonck
- Stad Mechelen:
 - Stephanie De Deken
- Stad Gent:
 - Jan Godderis
 - Dieter Nieuwborg
 - Kim Paduwat
- Intercommunale Leiedal:
 - Lucas Verbanck
 - Bram Tack
 - Inge Wydhooze
 - Thomas Goemaere
- Stad Antwerpen:
 - Virge Smets
 - Gert Van Oost
 - Heidi Vandenbroecke
- District09:
 - Ann Bernaert
- Departement Omgeving:
 - Wouter Brems

AGENDA

9u05 - 9u10	Introductie
9u10 - 9u20	Aanleiding en context
9u20 - 9u30	Introductie OSLO
9u30 - 9u40	Introductie VLOCA
9u40 - 9u50	Wie is wie?
9u50 - 10u05	Scope
10u05 - 10u15	Pauze
10u15 - 11u45	Brainstormsessie
11u45 - 12u	Q&A en volgende stappen

2. INLEIDING

Het doel van de business werkgroep voor OSLO/VLOCA Slim Ruimtelijk Plannen was het toelichten van het traject, OSLO en VLOCA introduceren, en de scope van dit traject te bespreken. Dit laatste werd bekomen door een brainstormsessie over de verschillende use cases, concepten en bestaande datastandaarden of initiatieven die de verschillende partijen als relevant identificeren binnen dit traject.

CONTEXT STANDAARD VOOR SLIM RUIMTELIJK PLANNEN

We verwijzen naar slides 5-9 voor meer informatie.

De uitdaging waar we voor staan, is de aanzienlijke druk op de bebouwde en open ruimte in Vlaanderen. Het vraagt om een slimme benadering van de nog beschikbare ruimte. We streven ernaar om data te integreren in ons beleid en onze dienstverlening, met als uiteindelijk doel het creëren van leefbare buurten en bruisende centra.

De vraag is: hoe bereiken we dit? Het antwoord ligt in het verkrijgen van inzicht in wanneer een buurt behoefte heeft aan zaken zoals bijvoorbeeld extra voorzieningen, groenvoorzieningen en handelsmogelijkheden. Dit inzicht stelt ons in staat om bij bouwprojecten op een slimme manier te beslissen waarop we moeten inzetten.

In dit streven zijn we op zoek naar een aantal essentiële elementen:

1. Een permanente monitoring van de kenmerken van een buurt, zodat we op de hoogte blijven van de veranderende behoeften en trends.
2. Het vermogen om de impact van specifieke bouwprojecten op deze kenmerken te beoordelen. We willen begrijpen hoe nieuwe ontwikkelingen de leefbaarheid van een buurt beïnvloeden.
3. Het ontwikkelen van visuele tools die deze informatie kunnen presenteren op een manier die relevant en begrijpelijk is voor verschillende belanghebbenden, waaronder burgers en medewerkers die vergunningen verlenen.

OSLO

Het doel van OSLO (Open Standaarden voor Linkende Organisaties) is om de datastromen semantisch te modelleren en de structuur van de data te standaardiseren in de context van slim ruimtelijk plannen. Hierbij zal de focus gelegd worden op het verbeteren van de gegevensuitwisseling tussen lokale besturen.

Met OSLO wordt er concreet ingezet op semantische en technische interoperabiliteit. De vocabularia en applicatieprofielen worden ontwikkeld in co-creatie met o.a. Vlaamse administraties, lokale besturen, federale partners, academici, de Europese Commissie en private partners (ondertussen meer dan 4000 bijdragers).

Extra informatie en een verzameling van de datastandaarden zijn te vinden op volgende links: <https://overheid.vlaanderen.be/oslo-wat-is-oslo> en <https://data.vlaanderen.be/>

We verwijzen naar slides 10-18 voor meer informatie.

VLOCA

VLOCA, de Vlaamse Open City Architectuur, is een initiatief van het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse Overheid.

De hulp van VLOCA aan lokale besturen start bij het scherpstellen van duidelijke, verstaanbare use cases en loopt door tot de aanbestedingsfase van het project. VLOCA vormt op deze manier een duidelijke brug tussen de beleidsdoelstellingen van het lokale bestuur en de technische laag waarin de oplossingen beschreven en geïmplementeerd worden. We stellen de juiste vragen en verzamelen de noden en behoeften van alle stakeholders (lokale besturen, kenniscentra, bedrijven en burgerorganisaties).

Door een gestructureerde aanpak en verwerking van deze informatie wordt de ontwikkeling van herbruikbare bouwblokken, standaarden en normen gestimuleerd die van Vlaanderen één grote interoperabele slimme regio kunnen maken. De opgedane kennis en ervaring wordt ontsloten via een kennishub waarop onder andere draaiboeken, architectuur componenten en modellen ter beschikking gesteld worden voor alle andere lokale besturen en stakeholders.

Extra informatie is [hier](#) te vinden.

We verwijzen naar slides 19-28 voor meer informatie.

SCOPE

Binnen dit traject zal er zowel aandacht besteed worden aan ruimtelijke indicatoren, als aan de schaalniveaus waaraan deze gekoppeld zijn.

Schaalniveaus zijn in principe abstractieniveaus waarop ruimtelijke indicatoren bestudeerd worden, zowel op ruimtelijk als op temporeel vlak. Gekende voorbeelden van ruimtelijke schaalniveaus zijn: gewest, provincie, referentieregio, arrondissement, gemeente, deelgemeente, wijk, en statistische sector. Daarnaast wordt er in de context van ruimtelijke dichtheden bijvoorbeeld ook vaak gesproken over bouwblokken. Een belangrijke dimensie daarbij is of het om netto of bruto

bouwblokken gaat, waarmee verwezen wordt naar de afbakening ervan. In een bruto bouwblok wordt het halve straatprofiel en openbare ruimte meegenomen.

Rond ruimtelijke indicatoren daarentegen bestaat vandaag wel meer eenduidigheid. Het zijn meetbare en kwantificeerbare kenmerken of variabelen om specifieke aspecten van de fysieke ruimte, zoals geografische gebieden of locaties, te beschrijven en te analyseren. Rond ruimtelijke indicatoren is vandaag dan ook al het een en ander gedefinieerd binnen OSLO. Zo werden een aantal bestaande datamodellen toegelicht als inspiratie voor de verdere brainstormsessie:

- [OSLO Openbaar Domein - Gebieden](#)
- [OSLO Infrastructuurelementen](#)
- [OSLO Openbaar Domein - Terreindelen](#)
- [Agentschap Wegen & Verkeer - Verharding en wegfundering](#)

We verwijzen naar slides 31-44 voor meer informatie.

3. BRAINSTORMSESSIE

AANPAK

De brainstormsessie omvatte vier oefeningen met als doel:

- Afbakenen van de relevante schaalniveaus.
- Inzichten verkrijgen in huidige en potentiële use cases m.b.t. slim ruimtelijk plannen in zijn breder geheel.
- Concepten rond slim ruimtelijk plannen oplijsten aan de hand van de use cases.
- Informatienoden en bestaande datamodellen capteren.

De bedoeling was om rond het onderwerp van slim ruimtelijk plannen zoveel mogelijk verschillende informatienoden en invalshoeken van de verschillende actoren te verzamelen. Dit is van groot belang voor het verdere verloop van dit traject.

SCHAALNIVEAUS

In de eerste oefening trachten we informatie te verzamelen rond schaalniveaus. De deelnemers werden aangespoord om na te denken over de verschillende schaalniveaus die vereist zijn om de nodige ruimtelijke indicatoren te berekenen. Het verder afbakenen van ieder schaalniveau zal verder gebeuren in de volgende werkgroepen.

Uit deze brainstormsessie is de volgende input voortgekomen:

Administratieve schaalniveaus:

- Wijk
- (Deel)gemeente
- Arrondissement
- (Referentie)regio
- Provincie
- Gewest

Andere schaalniveaus (meer gedetailleerd):

- Bouwblok: “Groep van aangrenzende percelen afgebakend door openbaar domein”
 - Opdeling binnen een bouwblok:
 - Straatwand
 - Binnenkern
 - Trage wegen splitsen een bouwblok
- Wegsegment
- Kern
- Lint
- Statistische sector
- Perceel
- Grid/Raster (afmeting?)

Invloedssfeer van voorzieningen:

- Afstand tot voorziening
- Capaciteit (draagkracht) van een voorziening

Temporele schaalniveaus:

- Realtime (relevant in de context van mobiliteit)
- Afhankelijk van het onderwerp: maandelijks, jaarlijks

Uitdagingen:

- Bouwblokken veranderen doorheen de tijd (bv. percelen kunnen opgesplitst worden, gemeenten kunnen fuseren)
- Impact van voorzieningen die net buiten de grens vallen
- In een ideale wereld zouden er schaalniveaus afgesproken kunnen worden waar je van het kleinste detailniveau (bv. perceel) kan aggregeren naar telkens hogere niveaus van detail (vb. perceel -> gebouw -> bouwblok -> ...).

USE CASES

In de tweede oefening trachten we relevante use cases van verschillende stakeholders op te lijsten en te bespreken. Een use case is een situatie waarbij de data standaard gebruikt zou kunnen worden, met andere woorden, 'wat wil je als belanghebbende realiseren met deze standaard?', 'Welke informatie wil je uitwisselen binnen dit thema?', 'welke randvoorwaarden zijn er?', enzoverder.

Ter inspiratie werden eerst enkele voorbeeld use cases gepresenteerd, zie slide hieronder.

2.2 Voorbeeld use cases - Ruimtelijke Indicatoren

Een omgevingsambtenaar wil tijdens het beoordelen van een groot bouwproject meer **inzicht krijgen** in de ruimtelijke kenmerken van een buurt en **vergelijken** met andere buurten of steden om de inpasbaarheid en de effecten van het grote bouwproject beter te kunnen inschatten.

Een omgevingsambtenaar wil bij het begeleiden en beoordelen van een bouwproject kunnen onderzoeken (**simuleren**) wat de impact is van het bouwproject op bepaalde kenmerken van een buurt.

Om het effect van een gevoerd beleid (vb. bouwblokvisie, of een beleidskader rond stimuleren van een bouwshift) te kunnen meten, moet een bestuur kunnen **nagaan** hoe door de tijd heen bepaalde kenmerken van een buurt evolueren vb. woondichtheid, bebouwingsgraad, verhardingsgraad, groenbereik,... Hanteren van dezelfde definitie door de tijd heen is hierbij nodig.

Uit deze oefening kwamen verschillende use cases terug waarvan een groot deel hieronder zijn opgelijst.

Impactanalyse

- Als omgevingsambtenaar die een bouwproject begeleidt, wil ik met de selectie van het perceel waar het bouwproject komt, een lijst/rapport kunnen krijgen met een overzicht van de tekorten/overschotten van de verschillende voorzieningen, zodat ik dit in het betreffende project kan meegeven.
- Als omgevingsambtenaar die bouwprojecten begeleidt wil ik de cumulatieve impact van alle geplande bouwprojecten kunnen simuleren op lokale voorzieningen, zodat er bijgestuurd kan worden op tekorten/overschotten.

- Als beleidsmedewerker die moet rapporteren aan het college wil ik per wijk een overzicht kunnen geven van alle geplande woonprojecten in die wijk en de impact daarvan op de voorzieningen, zodat het college op de hoogte is van waarop ingezet moet worden in die wijk.
- Als vergunningverlener wil ik de impact van een bouwproject kunnen evalueren.
- Als burger wil ik de impact van een project op mijn buurt kennen.
- Als lokaal bestuur willen we de impact van nieuwe inwoners op bestaande voorzieningen monitoren.

Inzicht in de kenmerken van een buurt

- Als ruimtelijk planner wil ik ruimtelijke indicatoren (vb. privaat groen) op het kleinste schaalniveau kunnen bekijken, samenvoegen tot grotere schaalniveaus, vergelijken, ... Daarbij is het belangrijk dat deze indicatoren eenduidig zijn.
- Als schepen ruimtelijke ordening wil ik weten wat mijn gemeente/wijk nodig heeft op ruimtelijk vlak en waar de prioriteiten liggen.
- Als departement omgeving willen we de impact van wijzigingen in de leefomgeving monitoren op basis van ruimtelijke en bij uitbreiding omgevingsindicatoren (zoals gezondheid, bebouwing, ...).

Evaluatie van beleid

- Als lokaal bestuur zijn we geïnteresseerd in de profieltaart van een wijk, op basis van enkele indicatoren en hun respectievelijke gewicht, om de impact van een gevoerd beleid te evalueren.
- Als lokaal bestuur baseren we ons op subjectieve en objectieve indicatoren om de impact van een gevoerd beleid te evalueren.
- Als lokaal bestuur zouden we graag een benchmark oefening doen met andere steden om de impact van ons gevoerde beleid te evalueren.

Andere

- Een semantische standaard rond ruimtelijk plannen zou het mogelijk maken om Provincies in Cijfers en Geopunt Vlaanderen verder uit te bouwen met gemeenschappelijke indicatoren en datalagen, en daarmee de vraag naar nieuwe toepassingen die dit mogelijk zouden maken in te perken.

CONCEPTEN

Hieronder is een overzicht zichtbaar van de mogelijke concepten die gehanteerd kunnen worden bij de uitwerking van het model.

Ruimtelijke indicatoren

Perceel

- KI
- bouwjaar
- renovatiejaar
- soort bebouwing
- verkoopprijs
- aantal kamers
- tuin of niet
- functie
- EPC-label
- oppervlakte

Bebouwing

- MOBI score
- groen score
- voorzieningen score
- bebouwingsdichtheid
- vloer-terreinindex

Voorzieningen

- bereik
- capaciteit
- kinderopvang
- park
- school
- netwerk

Bevolking

- bevolkingsdichtheid
- groen per inwoner
- bevolkingssamenstelling

Mobiliteit (wegsegment niveau)

- parkeerplaats
- laadpunt
- zitbank
- bomen

Milieu & klimaat

- geluid
- hitte/koelte
- lucht
- water (waterlopen)
- verhardingsgraad

Economische activiteit

- horeca
- industrie

Andere

- satelliet data
- hoogte data
- ruimtebeslag
- kruindekking

Schaalniveaus

- stad
- wijk
- buurt
- bouwblok
- straat
- straatsegment
- wegsegment
- perceel
- adres

Actoren

- burger
- belangengroep/middenveldorganisatie
- bouwheer/architect
- omgevingsambtenaar
- ruimtelijk planner
- bestuurder/beleidsmedewerker

EXTRA INFORMATIE VAN DE PARTICIPANTEN

Bij de laatste vraag van de brainstormsessie werd er getracht om bestaande initiatieven en datamodellen naar boven te laten komen als bron van inspiratie of als vertrekpunt voor de huidige data standaard.

[Geopunt vlaanderen](#)

Het Geografisch portaal (Geopunt) is de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie. Het verzamelt alle informatie van de Vlaamse overheid op één kaart en vormt het uithangbord van het samenwerkingsverband voor geografische informatie in Vlaanderen (GDI-Vlaanderen). U vindt er info over onder andere percelen, gebouwen, wegen, rivieren en allerlei interessante plaatsen zoals sportaccommodaties, scholen en zorginstellingen.

[Provincies in cijfers](#)

De website provincies.incijfers.be is een samenwerking tussen de diensten Data & Analyse van de vijf Vlaamse provincies. In elke provincie biedt Data & Analyse lokale besturen en organisaties ondersteuning bij beleidsplanning via cijfers en rapporten over tal van thema's en beleidsdomeinen, vooral via het dashboard en de databank van provincies.incijfers.be.

Lokale besturen en organisaties kunnen bij de diensten Data & Analyse terecht voor vragen naar cijfers, voor (omgevings)analyses en voor duiding bij cijfers.

[RuimteModel Vlaanderen](#)

VITO is de drijvende kracht achter RuimteModel Vlaanderen. Dat simuleert op een ruimtelijke resolutie van 1 ha alle veranderingen in landgebruik in Vlaanderen, ondergebracht in een dertigtal categorieën. Het model simuleert veranderingen tot 2050. Die informatie wordt gebruikt door verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid, en door steden en provincies.

[BELMAP](#)

Belmap integreert meer dan 50 databronnen die het meest complete, nauwkeurige en consistente beeld bieden van de gebouwde omgeving van België, Nederland en Luxemburg.

Kunstmatige intelligentie en geavanceerde datawetenschap openen een schat aan nieuwe inzichten over gebouw- en adreskenmerken, zoals de ouderdom van gebouwen, landgebruik, landbedekking en de aanwezigheid van zonnepanelen.

Locatus

Locatus veldwerkers en deskresearchteam verzamelen dag in dag uit informatie over winkels, winkelgebieden, woningbouwplannen en kantoren, met als resultaat unieke landsdekkende databases.

Leefbaarometer

Met behulp van de Leefbaarometer kan de leefbaarheid in alle bewoonde wijken, buurten en straten in Nederland gemonitord worden. De Leefbaarometer laat zien hoe de situatie van de leefbaarheid er is en hoe die zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Hiermee biedt de Leefbaarometer informatie voor beleidsvoorbereiding, -bijsturing en -evaluatie voor verschillende partijen die betrokken zijn bij de leefbaarheid van wijken en buurten.

Databank ondergrond Vlaanderen

DOV zorgt ervoor dat alle gegevens van de Vlaamse ondergrond vlot beschikbaar zijn via één loket, het DOV-Portaal. Beschikt u over data van de ondergrond in Vlaanderen? Neem dan zeker contact op met DOV om jouw gegevens toe te voegen. Wil u weten welke gegevens er over uw omgeving ter beschikking zijn? Verken de Vlaamse ondergrond met de DOV-Verkenner.

Vastgoed informatie platform

Dit generiek gegevensdelingsplatform maakt een eenvoudige uitwisseling van vastgoedinformatie mogelijk. De verschillende aanvragers kunnen de informatie verkrijgen via één eenvoudige weg in het kader van een verkoop of langdurige verhuur. Het platform verzamelt data uit de aangesloten, centrale bronnen waarna de bevoegde gemeente het dossier verrijkt via het platform en na een kwaliteitscontrole het dossier aflevert aan de aanvrager.

Kabel- en Leidinginformatieportaal (KLIP)

Om graafschade te voorkomen moet u weten welke kabels en leidingen u in de grond kan tegenkomen wanneer u grondwerken wilt uitvoeren. Daarom bent u verplicht om een KLIP-aanvraag te doen. KLIP stuurt uw aanvraag door naar alle mogelijk betrokken kabel- en leidingbeheerders (KLB's) en stelt met hun antwoorden één overzichtelijk digitaal plan op. Het plan met alle aanwezige ondergrondse infrastructuur kan u online bekijken of via de KLIP-app voor Android, iOS en Windows.

Digitale stedenbouwkundige informatie (DSI)

Met het uitwisselplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI) zijn we op weg naar een volledig, betrouwbaar, continu bijgewerkt, geografisch digitaal overzicht van al de vigerende ruimtelijke verordenende plannen (i.e. gewestplan, APA, BPA, RUP,...) en verordeningen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, en het onderling verband tussen hun respectievelijke stedenbouwkundige voorschriften.

Het Nederlandse kadaster: [BAG](#)

De BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) bevat de officiële gegevens van alle adressen en gebouwen in Nederland, zoals bouwjaar, oppervlakte, gebruiksdoel en locatie op de kaart. Gemeenten zijn bronhouders van de BAG. Zij zijn verantwoordelijk voor het opnemen van de gegevens in de BAG en voor de kwaliteit ervan. De gegevens over adressen en gebouwen stellen zij centraal beschikbaar via de Landelijke Voorziening BAG (LV BAG).

Andere

1. [Rapport](#) over de bouwshift van HO Gent -> vervolgstudie door departement omgeving
2. Segmentatiestudie Vlaanderen
3. [Openstreetmap](#) kaart van de wereld
4. [Statbel](#)
5. [Voorbeeld](#) wijk- en buurt monitor Nederland
6. Nederlandse variant Geopunt: [PDOK](#)
7. [Copernicus](#): een Europese klimaat database
8. [Het Ruimterapport Vlaanderen](#)
9. [Stad in Cijfers](#)
10. [Datavindplaats](#) die toegang biedt tot alle informatie van Vlaamse instanties op één platform
11. adresregister, perceelregister, vergunningenregister
12. [Omgevingsloket](#)
13. Het [MAGDA-platform](#) biedt een groot aantal webdiensten aan waarmee gegevens uit verschillende (authentieke) brondatabanken kunnen opgehaald worden.
14. [INSPIRE](#) infrastructure for spatial information Europe

4. VOLGENDE STAPPEN

Op onderstaande slide kan men een overzicht terugvinden van wat de volgende stappen zijn na de business werkgroep.

Volgende stappen



Verwerk de input van de brainstorm oefening.



Rondsturen van een verslag van deze werkgroep. Feedback is zeker welkom!



Verder onderzoek en voorbereiding van de eerste thematische werkgroep.



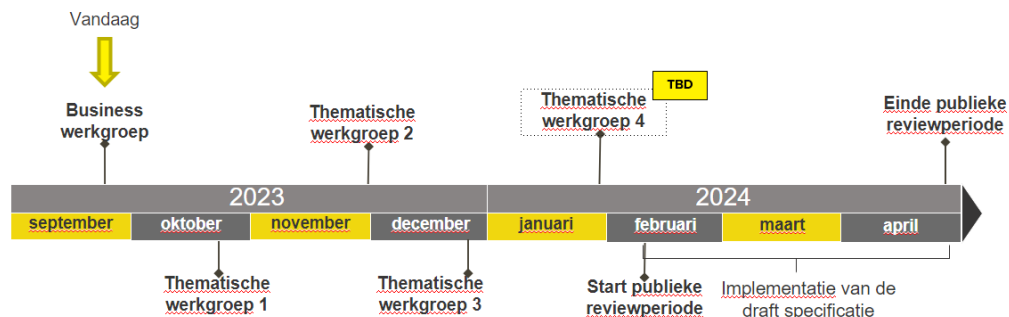
Informatie verzamelen via GitHub!

De tijdslijn voor OSLO kan geraadpleegd worden op volgende slide:

OSLO tijdslijn

Thematische werkgroep 1 op **woensdag 25 oktober: 9u00 - 12u00**

Schrijf u in via volgende link: [1ste thematische werkgroep](#)



SNEUVELMODEL SLIM RUIMTELIJK PLANNEN

Als volgende stap wordt een eerste aanzet gemaakt rond de datastandaard. Er wordt gebruik gemaakt van de geïdentificeerde use cases en concepten om invulling te geven aan de verschillende klassen en attributen.

Het sneuvelmodel zal de basis vormen voor de discussies in de volgende thematische werkgroepen.

VOLGENDE WERKGROEPEN

Indien u graag zou willen deelnemen aan één van de aankomende werkgroepen, kan u [via deze link](#) een overzicht van de workshops terugvinden en u ook zo inschrijven. De **eerste thematische werkgroep** zal plaatsvinden **op 25 oktober**. Inschrijven kan [hier](#).

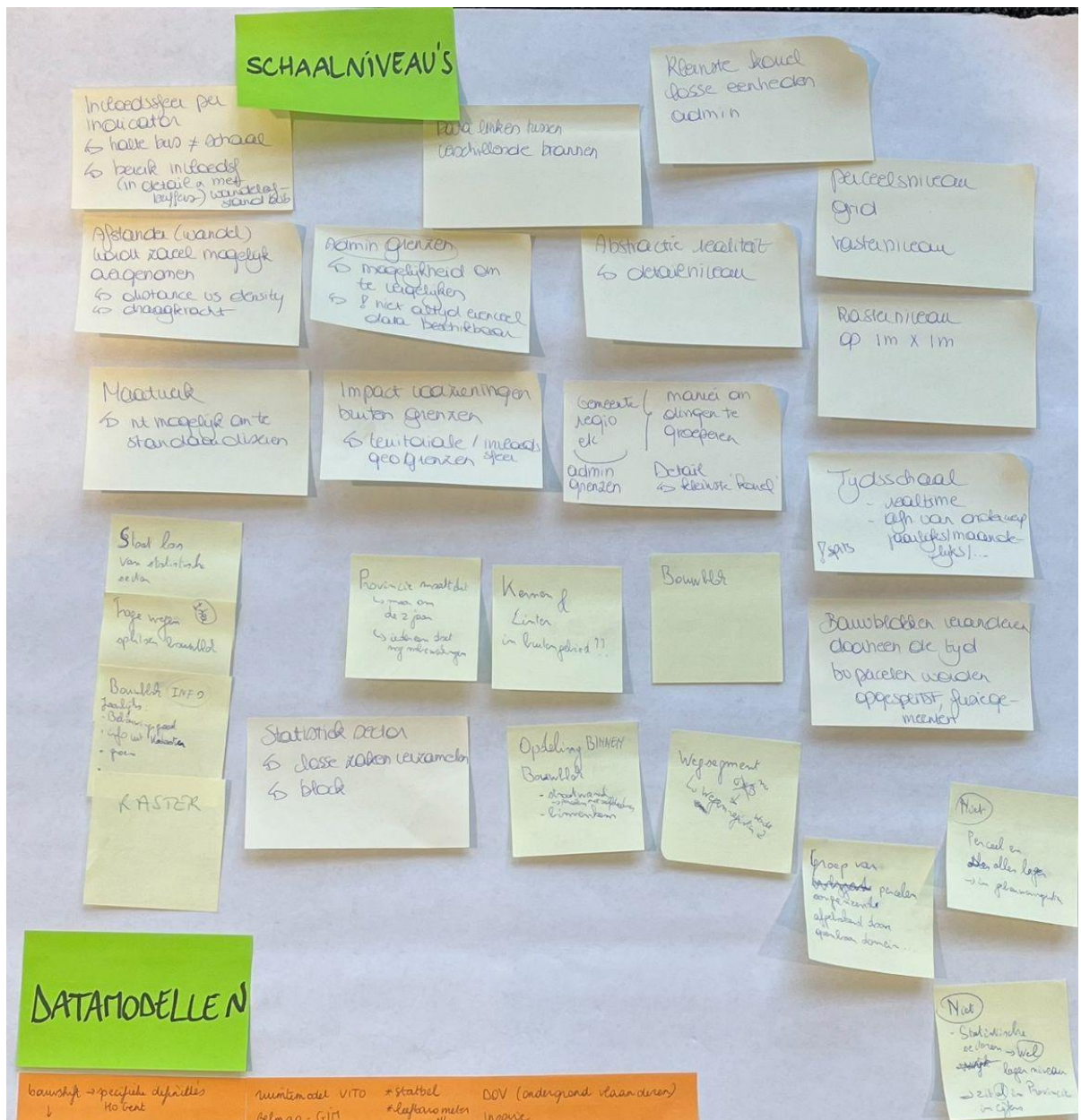
CONTACTGEGEVENS

Feedback kan bezorgd worden aan het kernteam via volgende e-mailadressen:

- digitaal.vlaanderen@vlaanderen.be
- vloca@vlaanderen.be
- laurens.vercauteren@vlaanderen.be
- vincent.feremans@vlaanderen.be
- louise.ysewijn@vlaanderen.be

5. BIJLAGEN

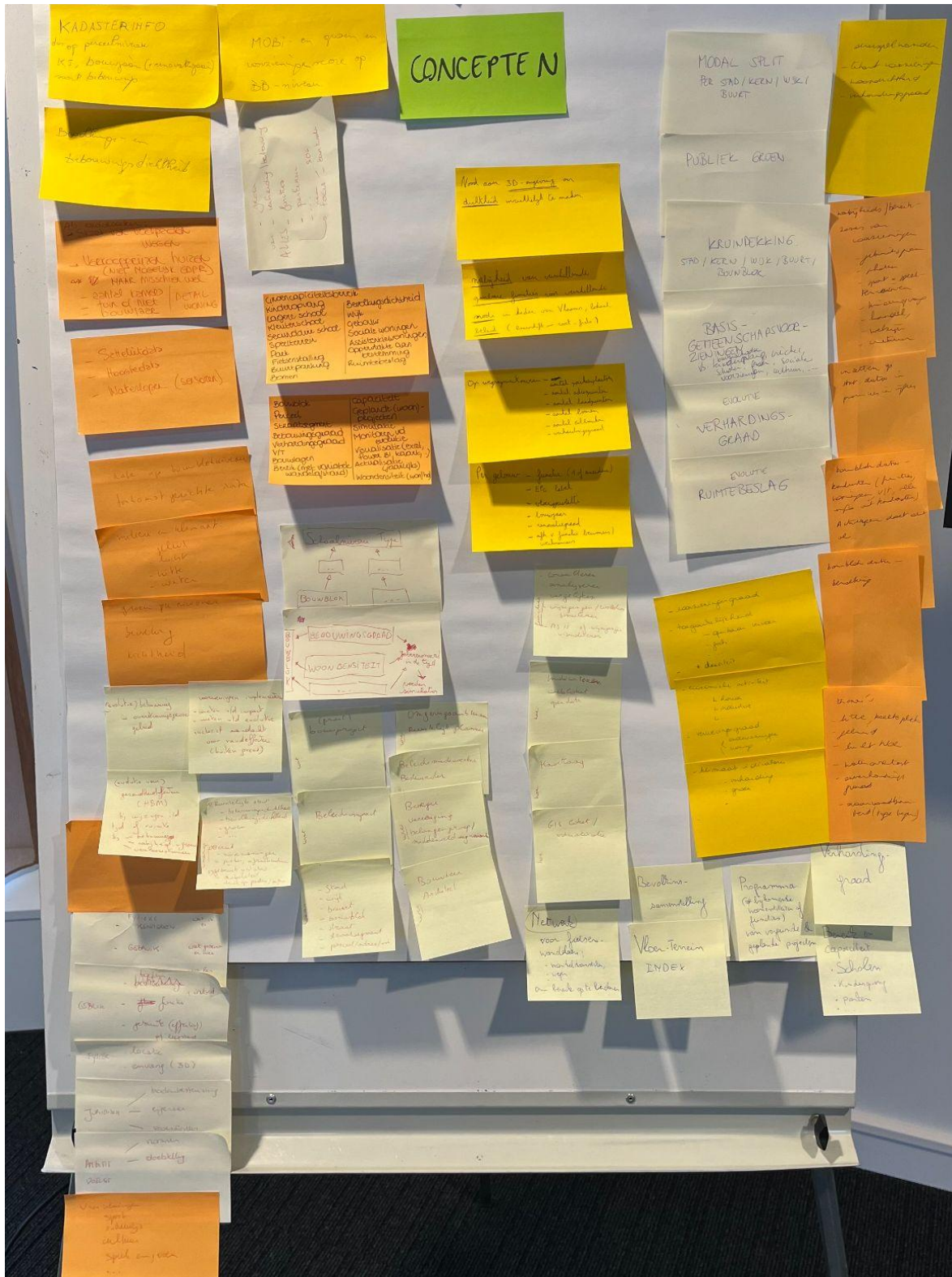
SCHAALNIVEAUS



USE CASES



CONCEPTEN



DATAMODELLEN

